

ת"פ 12539/03/12 - מדינת ישראל נגד רוסלן אלבייב - התייצב

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 12539-03-12 מדינת ישראל נ' אלבייב

בפני בעניין:	כב' השופטת יהודית אמסטרדם מדינת ישראל
המאשימה	ע"י ב"כ עו"ד גלית אפרתי נגד רוסלן אלבייב - התייצב
הנאשם	ע"י ב"כ עו"ד אבי כהן

ג ז ר - ד י ן

א. פתח דבר

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בביצוע עבירה של שוד בנסיבות מחמירות תוך שימוש בנשק קר - עבירה לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין התשל"ז-1977.
2. על פי כתב האישום בו הודה הנאשם בתאריך 29.2.2012 בסמוך לשעה 06:30 הוא נכנס למאפיית "נשיקה צרפתית" ברחוב שארית ישראל 31 תל אביב, אמר לעובד המאפיה "זה שוד", ודרש ממנו למסור לידי סכום כסף.
עובד המאפיה סירב לדרישתו של הנאשם, ואז הרים הנאשם את חולצתו וחשף פטיש שהיה תפוס במכנסיו. הנאשם אחז בפטיש בידו, חזר על דבריו "זה שוד", ודרש מעובד המאפיה בשנית למסור לידי סכום כסף.
בעקבות איומיו של הנאשם מסר לו עובד המאפיה חבילת שטרות שהכילה סך של כ-4,700 ₪, והנאשם יצא מהמאפיה.
3. בתחילת ההליך הפלילי כפר הנאשם בכך שביצע עבירה של שוד, וטען שהוא לא השתמש בנשק קר, ולמירב ניתן להרשיעו בדרישת נכס באיומים או לחילופין בגניבה בהפחדה.
הנאשם הוסיף וציין באמצעות בא כוחו כי ביום האירוע הוא היה במצב פסיכוטי ותחת הלוצינציות.
4. בהסכמת ההגנה הוגשו הודעותיו של המתלונן, והחלה פרשת ההגנה.

הנאשם החל למסור עדות בחקירה ראשית, וטען כי הוא השתמש ביום האירוע בסמים ביחד עם כדורי הרגעה, ובפועל הוא השתמש בהרואין ובקוקאין ביחד עם 40 או 50 כדורים של סבוטקס.

לדבריו, היתה תקופה בעברו שהוא טופל בהוסטל גגון של רשות שיקום האסיר, ולאחר מכן הוא ניהל אורח חיים נורמטיבי כנהג במשאית ולמד באוניברסיטת תל אביב במשך שנה בקורס מבוא לרפואה. הוא הכיר את אשתו והיא נכנסה להיריון, אלא שלאחר שלוש שנים שבהן היה נקי משימוש בסם, לקראת סוף הריונה של אשתו, הוא החל להשתמש בסמים וכדורים כמפורט לעיל. בנוסף לכך, הוא הסתובב כשבאחזקתו סכין, שכן הוא פיתח פראנויה לפיה רוצים לפגוע בו. ביום האירוע הוא חש סוג של טירוף, והוא אינו זוכר את כל הפרטים שאירעו במאפיה, אך זכור לו שהוא רץ משם כשהוא זורק את הפטיש.

במהלך עדותו של הנאשם הודיע בא כוחו לבית המשפט כי הוא מוותר על המשך חקירתו של הנאשם, וכי מרשו מודה בביצוע העבירה המיוחסת לו בכתב האישום - שוד בנסיבות מחמירות תוך שימוש בנשק קר.

ב. תסקיר שירות המבחן

5. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם כבן 25 שנים עלה מאוקראינה בשנת 1999.

אביו שהיה אלכוהוליסט התאבד, ואחיו הסובל מהתמכרות מטופל בתחליפי סם.

הנאשם למד בפנימיה במשך תקופה מסוימת, ואחר כך התגייס לשירות צבאי ממנו נפלט בשל התמכרות לסם ההרואין בו נהג להשתמש בתדירות יומיומית באמצעות הזרקה.

הנאשם התוודע לשירות המבחן בשנת 2006, ועבר גמילה פיזית במסגרת מעצרו, אך לא השתלב בתוכנית המשך. לאחר שריצה תקופות מאסר והשתחרר בשנת 2008 הוא טופל בהוסטל לאסירים משוחררים החל מספטמבר 2008, ומאז היה נקי משימוש בסם במשך תקופה של 4 שנים. הוא עבד באופן מסודר והשתתף בטיפול קבוצתי ופרטני של שירות המבחן. הנאשם עזב את ההוסטל ביוני 2010.

בשנת 2012 נולדו לו בנות תאומות, אלא שבאותה עת כבר השתמש הנאשם בסמים מסוג הרואין וחגיגת בנוסף לשימוש בכדורי הרגעה. בשל השימוש האינטנסיבי והשפעת הסמים הוא לא הצליח לתפקד. לדבריו, הוא לא הצליח לגייס כסף לאשפוזית, ועל כן לא פנה להליך גמילה מסודר.

6. אין מחלוקת שהנאשם ביצע את העבירה נשוא התיק דנן עקב שימוש בסמים ועל מנת לממן את צריכתם.

לאחר שנעצר הנאשם, התרשמה קצינת המבחן כי הנאשם מעונין לערוך שינוי בחייו, וכי קיימים אצלו כוחות להתחלת תהליך כזה, ועל כן המליצה על שחרורו לקהילת מלכישוע בתנאים של מעצר בית.

הנאשם נקלט בקהילה לנפגעי סמים מלכישוע בתאריך 7.6.2012, ולאור השתלבותו בהליך הטיפול הוא החל בסוף מרץ 2013 לצאת לעבודה מחוץ לקהילה.

מתסקיר שירות המבחן עלה כי למעט אירוע יחיד של התנהגות חריגה מצדו עמד הנאשם בדרישות הקהילה, ושיתף פעולה עם מדריכיו וקצינת המבחן באופן מלא.

במאי 2013 דיווח שירות המבחן כי הנאשם עבר לשלב ההוסטל שם הוא נדרש לניהול עצמי, אחריות על סדר יומו, התמדה במסגרת עבודה, וכן השתתפות בתחזוקת ההוסטל והמשך הקשר עם גורמי הטיפול.

בית המשפט נענה לבקשת שירות המבחן ודחה את הדיון על מנת לאפשר שילובו של הנאשם בהוסטל.

בתאריך 7.7 נקלט הנאשם בהוסטל בעפולה, והשתלב במקום באופן תקין. הוא החל לעבוד כמחסנאי בסופרמרקט ושמר על קשר עם בת זוגו ובנותיו.

7. בתאריך 20.11.2013 סיים הנאשם את שהותו בהוסטל ושב להתגורר עם בני משפחתו בתל אביב.

קצינת המבחן המשיכה במעקב אחר הנאשם, ובהמלצתה השתלב בטיפול קבוצתי לבוגרי קהילת מלכישוע, הניתן במסגרת הוסטל של הקהילה בהרצליה. ממכתב שהתקבל מהפסיכולוג המנחה את הקבוצה עלה, כי הנאשם מגיע מדי שבוע בקביעות לשיחה הקבוצתית, מוסר בדיקות שתן ואלו נמצאו נקיות מסמים. הנאשם אף החל לעבוד במסגרת עבודתו בסופרמרקט - "טיב טעם" כמחסנאי והוא שואף להתקדמות.

קצינת המבחן המליצה אפוא שבית המשפט יתן עדיפות לפן השיקומי, על מנת לחזק את הנאשם במאמציו ולאפשר המשך העבודה הטיפולית בהתאם לצרכיו. על פי הערכתה, לנאשם דרוש קשר המשכי עם שירות המבחן שיהווה עבורו גורם מעודד ומחזק ויסייע לו לשמור על הישגיו, על כן היא ממליצה להעמדתו ב"מבחן סמים" למשך שנה ומחצה.

ג. טיעוני באי כוח הצדדים

8. ב"כ המאשימה הודיעה לבית המשפט כי נוכח הדרך השיקומית שעבר הנאשם, הסכימה התביעה כי במקרה חריג זה יש לקבל את המלצת שירות המבחן ולחרוג לקולא ממתחם הענישה. על כן, ביקשה להטיל על הנאשם, על פי המלצת שירות המבחן "מבחן סמים" למשך שנה ומחצה, וכן מאסר על תנאי מרתיע ופיצוי למתלונן.

9. ב"כ הנאשם ציין כי הוא שמח לראות את הנאשם שהיה שבר כלי בעת שנעצר, הופך להיות איש נורמטיבי ועובד. נוכח השינוי שחל בו הוא עתר לבית המשפט לאמץ את עמדת התביעה והמלצת שירות המבחן, תוך שהוא מלווה את הנאשם באזהרה כי עליו להמשיך בדרך זו, שאם לא כן, כל מעידה שלו תדווח לשירות המבחן.

ד. דברי הנאשם:

10. הנאשם הביע רחשי תודתו למערכת המשפט שאיפשרה לו לעבור הליך טיפולי, ושמרה עליו במהלך הליך הגמילה.

לדבריו, הוא עובד כיום כמחסנאי, והאחראי עליו נתן לו להבין שיש לו סיכויי התקדמות. עוד ציין, כי ברור לו שמעידה תחזיר אותו לבית המשפט, אך הוא ידאג שהדבר לא יקרה. הנאשם הוסיף וציין כי הטיפול לא נגמר, שכן הוא הצטרף לקבוצה של בוגרי מלכישוע בהרצליה, ואף עובר טיפול זוגי עם אשתו.

ה. דיון

11. עסקינן בנאשם שביצע שוד במאפיה תוך שימוש בנשק קר - פטיש אותו לא הפעיל לצורך השוד, אך טרח להציגו על מנת להטיל אימה על עובד המאפיה שימסור לו את הכסף המצוי בקופת המאפיה.

כבר נאמר לא אחת כי עבירות השוד לובשות צורות שונות. לעתים צורה קשה ואכזרית ולעתים בדרך של הפחדה בלבד, אך הצד השווה לכל המעשים הנ"ל הוא הרצון להשיג "כסף קל".

אין מחלוקת כי המעשה בוצע כאמור, תחת השפעת שימוש בסם, לאחר שהנאשם הלעיט עצמו בסמי רחוב וכדורי הרגעה.

ו. הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה

12. על גזר הדין שבפני חל תיקון מס' 113 לחוק העונשין שעניינו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה" (להלן - תיקון 113).

על פי התיקון, יש לפעול בהתאם לשלבים הבאים:

ראשית, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם.

שנית, יש לבדוק אם ראוי לחרוג ממתחם הענישה, ואם כן, לבחון מהו העונש המתאים תוך חריגה מהמתחם.

שלישית, במידה ואין מקום לחרוג מהמתחם, יש לקבוע מהו העונש שיש להשית על הנאשם בתוך גדרי המתחם.

במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם וגזירת עונשו של הנאשם, על בית המשפט לבדוק, כאמור, במסגרת סעיף 40 ג לתיקון.

סעיף 40 ג(א) רישא לתיקון 113 מורה לבית המשפט לקבוע "מתחם עונש הולם למעשה עבירה שביצע

הנאשם", וזאת בהתאם ל"**עקרון ההלימה**" הקבוע בסעיף 40 ב לתיקון 113 המורה על "**קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ובניסבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו**".

בקבעו את מתחם העונש ההולם על בית המשפט להתחשב "**בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובניסבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40 ט**".

13. בענייננו, הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה הוא שמירה על שלום הציבור וקניינו.

לאחר שקלול כל הרכיבים הנוגעים לעניין קביעת מתחם העונש ההולם, קרי: התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, בחינת מדיניות הענישה הנהוגת, וכן בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה הגעתי לכלל מסקנה כי מתחם העונש ההולם לעניין עבירת השוד הינו בין 36 ל-72 חודשי מאסר.

לאחרונה בחן בית המשפט העליון מהו מתחם העונש ההולם במקרים בהם בוצע שוד, בלא תכנון מוקדם ובלא שימוש בנשק או אלימות, ומבלי שנגרם לנפגע העבירה נזק משמעותי, וקבע כי העונש עומד על מאסר לתקופה שבין 6 חודשי מאסר ל-2 שנות מאסר (ראו: ע"פ 7655/12 אדריס פייסל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 4.4.2013), וכן ע"פ 3879/12 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 30.1.2013).

ברם, סעיף 40 ד לתיקון 113 קובע אפשרות לחרוג ממתחם הענישה ההולם מכוח שיקולי שיקום. סעיף 40 ד (א) לתיקון 113 קובע כי חריגה מעין זו אפשרית אם נמצא "**כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם**".

במקרה דנן תנאי זה מתקיים, ובניסבות העניין מצאתי שיש לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל ההליך השיקומי שעבר הנאשם.

14. לאור כל המקובץ לעיל, ובאיזון הנדרש בין האינטרסים המנוגדים שנשקלו ופורטו לעיל, אני מטילה אפוא על הנאשם את העונשים הבאים:

א. אני מעמידה את הנאשם בפיקוח שירות המבחן - "מבחן סמים" למשך 18 חודשים מהיום.

ב. מאסר על תנאי לתקופה בת 24 חודשים, והתנאי הוא שלא יעבור תוך שלוש שנים מהיום עבירה של אלימות מסוג פשע או עבירה נגד הרכוש מסוג פשע.

ג. פיצוי למתלונן בסך 1,500 ₪, שישולם על ידי הנאשם ב-3 תשלומים חודשיים שווים החל מתאריך 1.6.2014.

המזכירות תעביר את סכום הפיצוי למתלונן על פי כתובת מעודכנת שהציג בפניה ב"כ המאשימה.

הודע לנאשם על זכותו לערער לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתנה והודעה היום כ"ד אדר ב תשע"ד, 26/03/2014 במעמד הנוכחים.

יהודית אמסטרדם, שופטת